

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

Evro

Evro-za vse nas

Vsebina priloge EVRO

Glas Gospodarstva, februar 2006

Kazalo:

- 3 Z evrom pred vrati
- 4 Evro - za vse nas
- 5 Kako lahko GZS pomaga mojemu podjetju
- 6 Menjava denarja je pred vrati
- 8 Nesmisel brez pravega učinka
- 10 Večjih težav ne bo
- 11 Ko bomo uvedli evro, drobiž ne bo več drobiž
- 12 Dodatne informacije o evru

Z evrom pred vrati

Mag. Cveto Stantič, podpredsednik GZS in član Koordinacije za uvedbo evra

Na poti k pravi ekonomski integraciji je Evropska monetarna unija (EMU) ter uvedba skupne evropske valute, poleg Skupnega notranjega trga, prav gotovo eden največjih dosežkov EU v njeni skoraj polstoletni zgodovini. Žal notranji trg še ne deluje tako, kot bi želeli, zlasti na področju storitev in energetike, področje davkov je tudi še daleč od integracije. Kako se je obnesel evro?

Z vidika stabilnosti cen in valute je Evropska centralna banka (ECB) dosegla pričakovane cilje. Znano je, da lahko države z instrumenti monetarne politike merijo tudi na druge cilje, na primer vplivajo na gospodarsko rast ali stopnjo zaposlenosti. Dejstvo, da ECB na evropski ravni tega do sedaj ni zmogla izkoristiti, je svojevrstno razočaranje: gospodarska rast v državah evro območja je celo nižja od povprečja celotne EU.

Z vstopom v Evropsko unijo se je vseh 10 novih članic zavezalo, da bodo prej ali slej vstopile tudi v Evropsko monetarno unijo. Odločitev je prepuščena vsaki posamezni članici posebej, vendar je vezana predvsem na sposobnost izpolnjevanja precej zahtevnih makroekonomskih pogojev, predvsem vzdržnosti javnih financ, visoke stopnje stabilnosti cen in tečaja, primerljivosti obrestnih mer ter kompatibilnosti zakonodaj. Slovenija je z izpolnjevanjem vseh predpisanih meril na dobri poti, da med prvimi novinkami v EU doseže nov pomemben cilj na poti do evropskih integracij: prevzem evra s 1. januarjem 2007.

V gospodarstvu se veselimo tega pomembnega koraka, saj si obetamo številne ekonomske koristi. Pustimo ob strani razprave o povečanju BDP, povečanju trgovinske menjave in drugih makroekonomskih učinkih, ki jih poudarjajo številne študije in raziskave doma in v tujini, saj jih naš podjetnik na kratek rok ne bo zaznal. Zagotovo pa se bo takoj po prevzemu skupne valute lahko soočal z nižjimi stroški finančnih transakcij, znižanjem rizičnih premij za posojila, manjšimi tečajnimi tveganji, pa tudi z večjo preglednostjo cen pri vsakodnevnih kalkulacijah. Slednja bo prišla prav tudi slovenskim potrošnikom pri odločanju o nakupih. Na drugi strani bo zamenjava denarja za večino pod-

jetij pomenila velik organizacijski in tudi stroškovni zalogaj. Nesporno pa je, da koristi v veliki meri presejajo napore in stroške prehoda na novo valuto, tako na nacionalni kot na podjetniški ravni.

Slovenija se je pri prehodu na evro odločila za scenarij tako imenovanega »velikega poka«. Gre za scenarij takojšnje uvedbe, brez daljšega prehodnega obdobja. Zato so potrebne temeljite in natančne priprave na vseh ravneh. Dobili bomo nov krovni zakon o evru, spremenili se bodo številni obstoječi zakoni in predpisi. V gospodarstvu si želimo, da bi bil zakonodajni okvir znan čim prej, da nam ostane več časa za prilagajanje. Uvedba evra bo pomembno vplivala na številne vidike poslovanja, predvsem pa na prilagoditev informacijskih sistemov, računovodstva, plačilnega prometa, davčne in druge vidike.

Da bi bile priprave kar najbolj učinkovite, deluje na nacionalni ravni poseben Koordinacijski odbor, v katerem so vključene vse pomembne institucije v državi, ki vsaka na svojem področju skrbijo za identifikacijo možnih problemov ter učinkovit pretok informacij na področjih, ki so ključna za uvedbo evra. Koordinacijo vodita Banka Slovenije in finančno ministrstvo, vanjo pa je od vsega začetka vključena tudi GZS, ki je v prvi vrsti zadolžena za komunikacije s poslovno javnostjo. Svoje vloge smo se lotili z vso odgovornostjo ter na ravni GZS že v preteklem letu organizirali svoj koordinacijski odbor, v katerem sodelujejo panožna združenja in predstavniki strokovnih služb.

Ta trenutek so najbolj aktualne priprave na obvezno informativno dvojno označevanje cen. Zakon, ki ureja to obveznost, prične veljati že 1. marca in časa ni več veliko. V zbornici smo si dolgo prizadevali, da bi tak zakon uveljavili šele ob uvedbi nepreklicno določenega tečaja, kot je bil primer v večini evropskih držav, saj bi s tem precej znižali stroške podjetij, ki so povezani s tveganjem, da se tečaj v vmesnem obdobju spremeni. Žal vlada v tem primeru za gospodarstvo ni pokazala poslušnosti. Sedaj nam preostane le še upanje, da bo Svet EU za nepreklicni tečaj zamenjave določil centralni paritetni tečaj (239,64 tolarja), sicer bodo dodatni stroški dvojnega označevanja neizogibni. Problematika najbolj zadeva trgovce in gostince, zato prav zdaj potekajo v organizaciji Združenja za trgovino številni seminarji na to temo

po vsej Sloveniji. Trgovci morajo čim prej ustrezno prilagoditi informacijske sisteme, pripraviti blagajne, programirati tehtnice, pripraviti cenike in postoriti še marsikaj drugega.

Naš cilj v prihodnjih mesecih je, da gospodarstvu čim bolj olajšamo priprave in opozorimo na morebitne pasti. Z anketami ter z individualnimi razgovori s podjetji bomo skušali ugotoviti, na kateri stopnji pripravljenosti so posamezni segmenti gospodarstva, kje so potencialni problemi in kaj se z vplivom na sistemski okvir še da prilagoditi v korist gospodarskih subjektov. €

Evro – za vse nas !

Nada Serajnik Sraka, Urad Vlade RS za informiranje

Slovenija se na uvedbo evra že intenzivno pripravlja. Uvedba nove valute je za vsako državo velik in kompleksen logistični projekt, ker je vanj vključenih veliko nosilcev odločanja in aktivnosti. Države članice, ki so pred leti prevzele evro, so obveščanju prebivalcev o pripravah in prevzemu namenile posebno pozornost. Tako bo tudi pri nas, saj bosta Vlada RS (v njenem imenu Urad za informiranje) in Banka Slovenije skupaj s številnimi partnerji (Združenje bank Slovenije, GZS, Obrtna zbornica Slovenije, Statistični urad RS, Zveza potrošnikov Slovenije) v marcu začela izvajati komunikacijsko kampanjo, katere cilj je informiranje in izobraževanje v fazi pred in med uvajanjem evra ter svetovanje po uvedbi. Kampanja bo potekala pod sloganom 'Evro – za vse nas'.

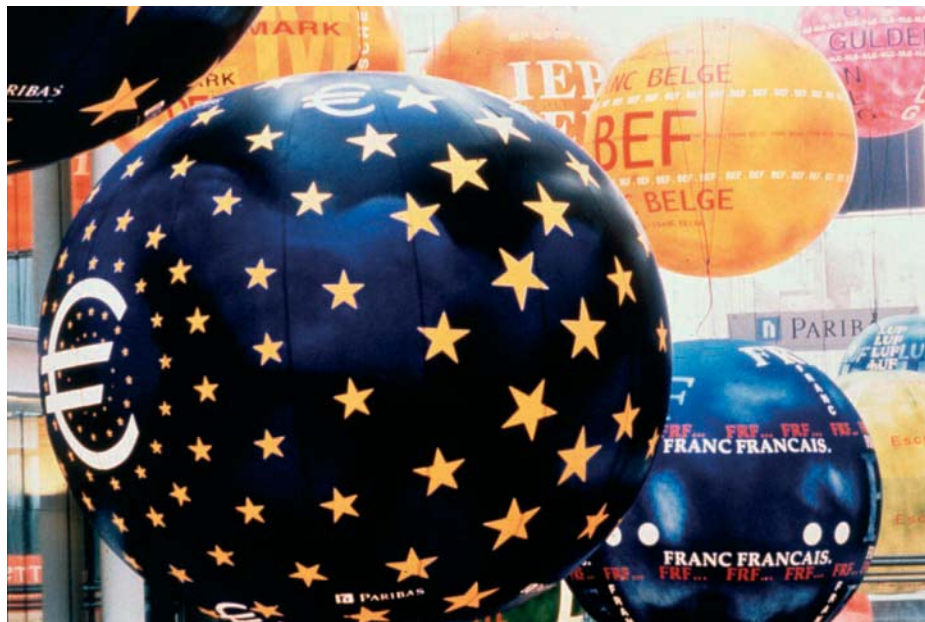
Po podatkih raziskave Eurobarometer izkazujemo Slovenci med vsemi novimi državami članicami največjo podporo uvedbi nove valute in smo prepričani, da bo evro imel več pozitivnih kot negativnih učinkov. Je pa ob pozitivnih ocenah in pričakovanjih že mogoče zaznati tudi strahove in bojzani, posebno zaradi morebitnih nepravilnosti pri preračunavanju, dviga cen in posledično inflacije ter delno tudi izgube identitete. Prav tako je treba upoštevati, da menjava valute ni enostavna za vse prebivalce. Izkušnje držav, ki so evro že uvedle, je, da je treba posebno skrb posvetiti neaktivnemu delu prebivalstva, ljudem s posebnimi potrebami, slabše obveščeni in drugim.

V sodelovanju z Evropsko komisijo v Ljubljani bo 17. marca potekala mednarodna konferenca o evru in EMU, ki se je bosta poleg visokih slovenskih predstavnikov udeležila tudi komisarja Almunia in Potočnik. Konferenca je ena izmed aktivnosti, ki jih bosta vlada in Komisija izvajali skupaj na podlagi strateškega partnerstva, ki je bilo sklenjeno novembra 2005 v Bruslju.

Začetek 1. marca

Nacionalna kampanja v podporo uvedbi evra se bo uradno začela 1. marca 2006, hkrati z začetkom informativnega dvojnega označevanja cen. Ob tej priložnosti bodo vsa gospodinjstva po Sloveniji prejela tudi publikacijo, ki jih bo na kratko seznanila z novo valuto, kako bo potekalo uvajanje in na kaj morajo biti pozorni.

Osrednji cilj kampanje je zagotoviti dobro informiranost in seznanjenost prebivalstva ob uvedbi evra. Zato bo v začetni fazi poudarek na informativnih in izobraževalnih aktivnostih, v zadnjih mesecih pred menjavo pa bomo z močnim oglaševanjem poskrbeli, da nihče ne bo spregledal rokov, ko še lahko na svoji banki zamenja tolarsko gotovino za evre. Aktivnosti se bodo nadaljevale tudi po uvedbi, ko bomo poskušali lju-

dem pomagati predvsem s praktičnimi informacijami, podatki in nasveti, kako ravnati ob menjavi denarja.

Pomemben del kampanje bo tudi seznanjanje javnosti z zaokroževanjem cen pri preračunavanju vrednosti iz tolarjev v evre ter nepravilnostmi, ki se lahko pri tem zgodijo. Ljudi bomo tudi spodbujali k pogostejši in bolj dosledni uporabi kovancev.

Kampanja bo nagovarjala celotno prebivalstvo, znotraj tega pa še posebej posamezne skupine prebivalstva in ciljne javnosti: **strokovno javnost** -

Tehnične priprave za uvedbo evra vodi Koordinacijski odbor za tehnične priprave za uvedbo evra, ki mu sodelujeta Ministrstvo za finance in Banka Slovenije. V tem okviru deluje tudi delovna skupina za odnose z javnostmi, v kateri sodelujejo predstavniki Vlade RS (Kabinet predsednika Vlade RS, Urad Vlade RS za informiranje, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarstvo), Statistični urad RS, Banke Slovenije, Združenja bank Slovenije, GZS, Obrtna zbornica Slovenije in Zveze potrošnikov Slovenije. Ta skupina je tudi pripravila strategijo, na osnovi katere bo potekala kampanja. Strategijo sta spomladi 2005 potrdila Svet Banke Slovenije in Vlada RS.

bančni, podjetniški sektor, trgovci, druge storitvene dejavnosti, **mlade, ljudi s posebnimi potrebami, manjšine in narodnostne skupnosti itd...**

Konec januarja je začela delovati tudi skupna informativna spletna stran www.evro.si, odgovore na različna vprašanja o uvedbi evra pa državljani že lahko dobijo na brezplačni telefonski številki evrofona 080 2002. €

Kako lahko GZS pomaga mojemu podjetju?

Polona Kobal, GZS

Na Gospodarski zbornici Slovenije se že od prvega trenutka, ko je Slovenija postala članica Evropske unije in prevzem evra razglasila za enega primarnih ciljev, zavedamo, da gre za zelo zahteven proces. Zato že od vsega začetka sodelujemo pri nacionalnih pripravah na uvedbo evra in tako zastopamo interese slovenskega gospodarstva.

Smo člani nacionalnega koordinacijskega odbora za tehnične priprave na uvedbo evra, delovne skupine za pripravo *Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih* (Ur.l.RS, št. 101/05), sooblikujemo nacionalno komunikacijsko strategijo ter druge aktivnosti, ki potekajo v času priprav na novo nacionalno valuto.

Z namenom, da slovenska podjetja kar najbolje informiramo in pomagamo pri pripravi na poslovanje v novem gospodarskem okolju, na zbornici poteka tudi projekt Evro, v katerem sodelujejo strokovnjaki različnih področij in dejavnosti. Zastavili smo si načrt, ki naj bi po našem mnenju zadovoljil različne strokovne strukture,

Izobraževanje

Že v mesecu januarju in februarju se bodo zvrstili izobraževalni seminarji. Tovrstni dogodki bodo potekali na različne načine.

Prvi bodo na ravni GZS namenjeni vsem podjetjem, ki jih zanima problematika **evra v celoti**.

K sodelovanju smo povabili predstavnike Banke Slovenije, Ministrstva za gospodarstvo, Združenja bank Slovenije ter druge strokovnjake. Ti bodo predstavili splošne informacije o evru, nacionalni načrt prevzema evra, pravni okvir, pogoje za prevzem, podatke o vplivih evra, katere ukrepe je Slovenija že izvedla in katere ima še v načrtu ter morebitnih zapletih, ki se ob tem pričakujejo, dotaknili pa se bomo seveda tudi problematike dvojnega označevanja cen

Termini, po katerih so in bodo potekali:

- 16. januar (Ljubljana)
- 31. januar (Maribor)

- 15. februar (Ljubljana)
- februar (Koper) – še ni določen datum

Na ravni Združenja za trgovino pa bodo potekali **seminarji, namenjeni predvsem trgovcem**, za katere bo ta proces tudi najbolj zahteven. Kot taki se bodo poglobljeno lotevali zlasti Zakona o dvojnem označevanju cen, časovni potek tovrstnega ukrepa ter druge teme, ki so s tem neposredno povezane, npr. »pricewatch«.

Ti strokovni seminarji so predvideni po naslednjem razporedu:

- 12. januar 2006 (Ljubljana)
- 23. januar 2006 (Ljubljana)
- 7. februar 2006 (Maribor)
- 16. februar 2006 (Koper)

V sodelovanju z Banko Slovenije bomo organizirali tudi **usposabljanje za ugotavljanje pristnosti evro gotovine**. Ta so namenjena izobraževanju blagajnikov, drugih trgovcev, gostincev in turističnih delavcev ter ostalih, ki pri svojem delu prihajajo v neposreden stik z gotovino. Temeljila bodo na praktičnem prepoznavanju bankovcev in njihovih ponaredkov, s pomočjo posebnih didaktičnih pripomočkov. Potekala bodo skozi celo leto 2006, v različnih časovnih intervalih.

Internet

Eno glavnih sredstev informiranja bo tudi internet. V okviru spletnih strani GZS je postavljena posebna spletna stran EVRO (www.gzs.si/evro), kjer bomo sproti obveščali naše člane o aktualnih dogajanjih na področju priprav na uvedbo evra. Spletna stran se bo gradila v skladu z izhodišči in cilji nacionalne kampanje obveščanja slovenske javnosti ob uvedbi evra.

Na tem mestu bodo objavljene informacije in obvestila o vseh aktivnostih v procesu uvedbe evra, vsa pravna besedila oziroma njihovi povzetki, vplivi evra na posamezne dejavnosti, odgovori na najpogostejša vprašanja, različne publikacije o evru, najave dogodkov ter povezave na druge spletne strani.

Svetovanje

V okviru **Infopike - svetovalnega centra za podjetja** je vzpostavljeno posebno telefonsko svetovanje, ki podjetjem svetuje pri uvajanju evra. Tako se lahko s svojimi vprašanji obrnete na naše strokovnjake, ki bodo skušali najti rešitev za vaše težave. Svetovanje poteka vsak četrtek, ob 10.30. uri na telefonski številki 01/58-98-299.

Publikacije

Obveščanju podjetij bomo namenili tudi publikacije. Ena od teh je priloga, ki jo berete. V njej smo skušali zajeti problematiko uvedbe evra v celoti, istočasno pa smo pozornost namenili tudi posameznim dejavnostim, ki se bo zaradi svojih specifičnosti, vsaka na svoj način, spopadla s preходом na novo valuto.

V jeseni pa naj bi izšli še »Euro Checklists«, torej sezname za samopreverjanje podjetij, ki bi bili prav tako oblikovani po posameznih sektorjih in področjih. €

Menjava denarja je pred vrati

Robert Peklaj, GZS

Poznate evro? Saj vem, da se to morda sliši neumno, saj je velika večina že imela opravka z njim, vendar so si prav to vprašanje zastavili tisti, ki so zadolženi za čim bolj gladko in nebolečo menjavo plačilnega sredstva pri nas. Kako dobro poznamo evro in ali smo navajeni ravnati ter računati z njim kot edinim plačilnim sredstvom? Dokler je tukaj še tolar, smo preprosto preračunali evrski znesek v tolarje, primerjali z našo plačo in ugotovili, ali je evrska cena visoka ali ne. Kaj pa, ko tolarja ne bo več in bomo tudi plače začeli dobivati v evrih? Ali bomo imeli v glavah pravo primerjavo, kakšna je cena in koliko je recimo pol evra? Koliko bomo recimo pustili na blagajni, če ne bomo želeli vzeti drobiža, recimo deset centov? Na del teh vprašanj naj bi odgovoril lani jeseni sprejet zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih. Ta je uvedel obvezno informativno dvojno označevanje cen blaga in storitev, ki jih podjetja ponujajo potrošnikom v času uvajanja evra kot zakonitega plačilnega sredstva v Sloveniji. Kaj prinaša zakon, za koga velja, kateri tečaj je treba uporabljati, kakšne so izjeme, bomo predstavili v obliki vprašanj in odgovorov.

Od kdaj velja zakon?

Zakon je državni zbor sprejel 28. oktobra 2005, v Uradnem listu RS je bil objavljen 11. novembra lani, in sicer v številki 101, začel pa je veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu, torej velja od konca novembra lani.

Časovni načrt uvajanja evra

- **marec 2006:** začetek informativnega dvojnega označevanja cen po centralnem paritetnem tečaju (239,64 tolarja za evro)

- **predvidoma julij 2006:** začetek dvojnega označevanja cen po tečaju zamenjave

- **januar 2007:** uvedba evra. Dvojni obtok (možno plačevanje z obema valutama: tolarjem in evrom) naj bi trajal sedem dni, govori se o podaljšanju na 14 dni

- **julij 2007:** konec zakonske obveznosti dvojnega označevanja cen in od takrat naprej se cene označujejo le še v evrih

Koliko časa bo veljal zakon?

Zakon ureja obdobje od 1. marca letos do šest mesecev po uvedbi evra, predvidoma do julija 2007. Seveda pa zakon prav tako že velja za vse tiste, ki že dvojno označujejo cene.

Za koga velja zakon?

Zakon velja za podjetja, ki ponujajo svoje blago in storitve potrošnikom. Podjetja so v tem primeru mišljena vse pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost ponujanja blaga in storitev, ne glede na pravnoorganizacijsko obliko ali lastninsko pripadnost. Potrošniki pa so fizične osebe, ki pridobivajo ali uporabljajo blago oziroma storitev za lastne potrebe in ne za svoje poklicne ali pridobitne dejavnosti. Zakon velja tudi za tista podjetja, ki že sedaj informativno označujejo svoje cene v evrih, uporabljati pa morajo centralni paritetni tečaj.

Ali zakon velja tudi za podjetja, ki ponujajo svoje storitve oziroma blago drugim podjetjem (medpodjetniško poslovanje)?

Ne. Zakon izrecno omenja, da to velja le za tista podjetja, ki ponujajo svoje

blago ali storitve fizičnim osebam kot končnim uporabnikom. Z drugimi besedami: če Marija Novak kupuje moko, da jo bo uporabila v svojem gospodinjstvu za peko potice, potem morajo biti cene te moke napisane v obeh valutah. Če pa bo Marija Novak kupila to moko kot samostojni podjetnik, ker je bo uporabila v svojem recimo pekarskem podjetju, potem pa je dovolj le tolarjska cena, saj gre za tako imenovano medpodjetniško poslovanje.

Kakšna je razlika med informativnim dvojnem označevanjem cen in dvojnem označevanjem cen?

Razlika je v času trajanja in tečaju. Informativno dvojno označevanje cen velja od 1. marca letos (razen za že prej omenjeno izjemo – podjetja, ki že dvojno označujejo cene) in bo trajalo do določitve tečaja zamenjave. V tem času velja centralni paritetni tečaj, ki ga je določila Banka Slovenije, in je 239,64 tolarja.

Dvojno označevanje cen pa bo začelo veljati dan po določitvi tečaja zamenjave s strani Sveta Evropske unije in bo trajalo še šest mesecev po uvedbi evra.

Slovar

Potrošnik – fizična oseba, ki pridobi ali uporabi blago oziroma storitev za lastne namene in ne za poklicno ali pridobitno dejavnost

Podjetje – je pravna ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost ponujanja blaga in storitev. V tem zakonu so kot podjetja mišljeni tudi zavodi in druge organizacije oziroma fizične osebe, ki zagotavljajo potrošnikom blago in storitve

Centralni paritetni tečaj – je menjalni tečaj, določen ob vstopu Slovenije v ERM II, in je 239,64 tolarja za evro

Tečaj zamenjave – je nepreklicno in trajno menjalno razmerje med tolarjem in evrom, ki ga bo določil Svet Evropske unije

Ali bo tečaj zamenjave enak sedanjemu centralnemu paritetnemu tečaju?

Ni nujno, vendar po nekaterih predvidevanjih in napovedih tako Banke Slovenije kot drugih strokovnjakov naj ne bi prišlo do spremembe tečaja. To si najbolj želijo prav trgovine, saj bo s tem odpadel stroškovno velik in zamuden postopek ponovnega označevanja cen.

Kako je z izstavljanjem računov?

Tu zakon predvideva nekaj olajšav oziroma malce bolj življenjsko tolmačenje zakona. Tako je treba na računu navesti znesek v obeh valutah le za končni znesek. Prav tako, če podjetje pri izdaji računov ne uporablja blagajn, podprtih z računalniškim sistemom, ali račune še pišejo na roko na paragonske bloke, je lahko končni znesek le v tolarjih oziroma kasneje le v evrih. Tako se recimo vaši frizerki, ki vam (načeloma) napiše račun na roko, ne bo treba ukvarjati s preračunavanjem zneska v obe valuti. Tudi pri plačilu računov prek položnic je dovolj, da je končni znesek v obeh valutah le na računu, medtem ko je na položnici lahko le znesek v eni valuti. Enako velja tudi za šoferje medkrajevne avtobusnega prometa.

Za koga zakon ne velja?

Omenili smo že, da zakon ne velja za podjetja, vključena v medpodjetniško poslovanje. Prav tako zakon predvideva kar deset izjem, za katere je dvojno označevanje cen drugače predvideno. Te izjeme so avtomati za točenje goriva na bencinskih črpalkah, katalogi, oddelki mesnice, ribarnice, delikatese in kruha v trgovinah, prodajni avtomati za blago in storitve (recimo parkirni avtomati), knjige in drugi založniški izdelki, igre na srečo, mala podjetja (trgovine, ki imajo manj kot deset zaposlenih in v kateri istočasno dela največ pet zaposlenih), podjetja, ki delujejo v skladu z obrtnim zakonom, podjetja, ki že sedaj poslujejo samo v evrih, in kmetije, ki neposredno prodajo svoje blago končnemu potrošniku. Natančnejše obrazložitve, kako te izjeme zadostijo potrebam tega zakona, so obrazložene v 7. členu zakona.

Da ne bo nejasnosti (pojasnila Ministrstva za gospodarstvo)

Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih določa obveznost dvojnega označevanja cen blaga in storitev, ki jih podjetja ponujajo potrošnikom v času uvajanja evra v Sloveniji. Ker so se pojavljala številna vprašanja v zvezi s pojmom »ponujanja« blaga in storitev, kateri v zakonu ni definiran, predvsem v povezavi ali spada v ta pojem tudi oglaševanje in vabila k stavljanju ponudb, je Ministrstvo za gospodarstvo v zvezi z navedenim pojmom zavzelo naslednje stališče.

Pojem »ponujanje« blaga in storitev je vezan na institut ponudbe, v kolikor gre za ponujanje blaga in storitev, ki vsebujejo vse elemente ponudbe, potem je podjetje dolžno dvojno označevati cene v skladu z navedenim zakonom.

Ponudba je v 22. členu Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju: OZ) opredeljena kot določeni osebi dan predlog za sklenitev pogodbe, ki vsebuje vse bistvene sestavine pogodbe, tako, da bi se z njegovim sprejemom pogodba lahko sklenila.

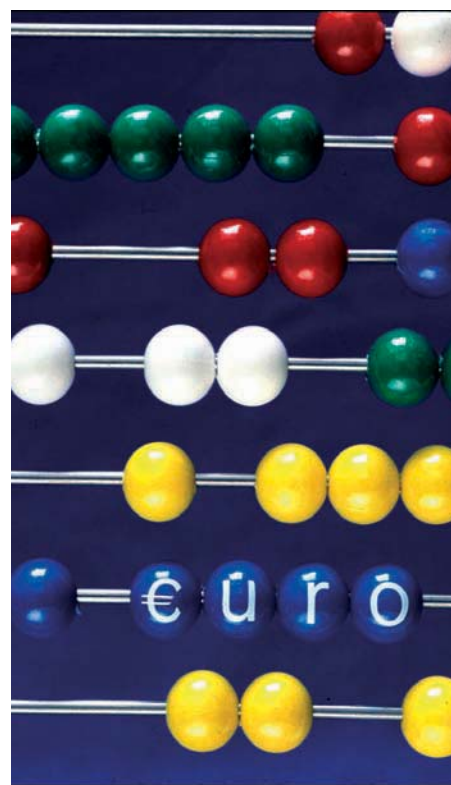
Predlog naslovljen nedoločenemu številu oseb, ki vsebuje vse bistvene sestavine, se šteje kot vabilo k dajanju ponudb, če iz okoliščin ne izhaja drugače. Ponudbe javnosti prek katalogov in drugih oblik oglaševanja blaga in storitev prek medijev ne predstavljajo ponudbe, temveč le vabilo k stavljanju ponudbe.

Razstavljanje blaga z označitvijo cene se v skladu s 23. členom OZ šteje za ponudbo, če ne izhaja iz okoliščin primera ali iz običajev kaj drugega. V tem primeru gre za ponujanje blaga v prodajalni, za razstavljeno blago, ki je označeno s ceno. Če cena ni navedena na blagu se šteje tovrstno razstavljanje blaga za vabilo k stavljanju ponudbe.

Poslani katalogi, ceniki, tarife in druga obvestila ter oglasi v tisku, z letaki, po radiu, televiziji ali kako drugače niso ponudbe, temveč skladno z 24. členom OZ samo vabila k ponudbi. Tudi cena na takšnem katalogu še ne pomeni, da je to ponudba. Če pa vsebuje katalog ali drug oglas tudi naročilnico, se šteje, da je oglaševalec dal ponudbo.

Kakšne so kazni za neupoštevanje zakona?

Najprej se kaznuje posameznika oziroma odgovorno osebo pravne osebe s sto tisoč tolarji globe, potem pa se kaznuje še samostojnega podjetnika oziroma pravno osebo z 200 oziroma 300 tisoči tolarjev kazni. €

Nesmisel brez pravega učinka

Igor Drakulič

Na vprašanje, kako bo uvedba evra vplivala na dejavnost gostinstva, turizma in trgovine – še posebej v luči dvojnega označevanja cen, sta odgovarjala Miro Pretnar, sekretar združenja za turizem in gostinstvo, ter Marjanca Simsič, samostojna svetovalka pri združenju za trgovino.

Kakšen vpliv bo imela uvedba evra za turizem in gostinstvo ter trgovino kot panogo in za posamezna turistična in gostinska ter trgovska podjetja?

Pretnar: Mi ne pričakujemo nič posebnega. Nekateri imajo cene že sedaj v evrih in tudi zaračunavajo v evrih, so pa včasih težave z drobižem, zato cene radi zaokrožijo.

Simsič: Podobno kot ostale dejavnosti se bo tudi trgovina srečala s pričakovanimi učinki uvedbe evra, kjer med pozitivne učinke sodijo olajšanje mednarodnih aktivnosti, zmanjšanje oziroma odprava tveganj zaradi spremembe deviznega tečaja, odpadejo stroški menjave, pričakovati pa je tudi večjo transparentnost cen in povečano konkurenčnost. Sam proces prehoda na evro bo zahteval v podjetjih določene prilagoditve programske opreme in organizacije dela, predvsem pa je glede na izkušnje v državah, ki so pred nami prevzemale evro, za uspešen prehod in čim bolj nemoten potek dela v podjetjih potrebna dobra in pravočasna priprava. Glede na obseg poslovanja trgovine s potrošniki se morajo trgovska podjetja še posebej dobro pripraviti na ukrepe, ki jih morajo izvajati v relaciji s potrošniki (npr. dvojno označevanje cen v tolarjih in evrih), na področju rokovanja z gotovino (znanje s področja poznavanja evro gotovine in elementov pristnosti), pa tudi organizacija podjetja ob uvedbi evra kot nacionalne valute na področju gotovinskega poslovanja, bo za trgovce med pomembnejšimi temami.

Kakšni stroški so povezani s tem?

Pretnar: Če ne bi bilo dvojnega označevanja cen (predhodno po paritetnem tečaju), stroški ne bi bili zaskrbljujoči. Tako pa bodo morali spreminjati cenike in prav tisti, ki pazijo na kakovost, imajo ponavadi zelo lepe in drage tiskane cenike, ki niso poceni. Te bo treba spremeniti ob vsaki spremembi evra in končno še 1. 1. 2007, kar

pomeni najmanj trikrat. Poleg tega bo treba spreminjati blagajne in - kar bo še dražje - blagajniške sisteme. Tudi te bo treba menjati najmanj trikrat namesto dvakrat. Kakšni bodo pri tem stroški, je težko reči, ker se pristopi in programi precej razlikujejo. Tudi ne vemo, koliko jih bo začasno opustilo prodajo na lepih cenikih in bodo le-te nadomestili z navadnimi listi v polivinilu. Tudi račune je možno ročno izdajati na paragonskem bloku in s tem zadostiti predpisom, bo pa veliko več sprotne dela, tehnika pa bo za nekaj časa le za interni obračun in računsko evidenco.

Sam proces prehoda na evro bo zahteval v podjetjih določene prilagoditve programske opreme in organizacije dela, predvsem pa je glede na izkušnje v državah, ki so pred nami prevzemale evro, za uspešen prehod in čim bolj nemoten potek dela v podjetjih potrebna dobra in pravočasna priprava

Simsič: Dejanske stroške uvedbe evra bo mogoče ugotoviti sicer šele po izvedbi uvedbe evra, vendar pa so bile za trgovino na drobno že lani pripravljene ocene stroškov prehoda na evro. Po ugotovitvah UMAR naj bi ti stroški znašali 5,8 milijarde tolarjev, v kolikor pa bi Svet EU določil tečaj zamenjave v višini, ki ne bi bila enaka sedanji centralni pariteti (1

evro = 239,640 sit), pa bi ta strošek zaradi preračuna cen po spremenjenem tečaju lahko narasel na 7,1 milijarde tolarjev. Iz navedenega razloga upamo, da bo tečaj zamenjave s strani Sveta EU določen v višini centralnega paritetnega tečaja, kot je bilo sicer napovedano ob sprejemu zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih. Podobne raziskave na področju ugotavljanja stroškov trgovine v zvezi s prehodom na evro je izvedel tudi Eurocommerce - evropsko trgovsko združenje. Na tej ravni je bilo ugotovljeno, da so stroški prehoda na ravni evropskih držav v trgovini znašali od 0,75 do 1 odstotka letnega prihodka. V kolikor bi za Slovenijo vzeli ta kriterij, bi strošek prehoda lahko dosegel 12,9 milijarde tolarjev, in to za najboljši primer, to je, ko cen ne bi bilo treba ponovno preračunati zaradi morebitno drugače določenega tečaja zamenjave s strani Sveta EU.

Vlada se je odločila za dvojno označevanje cen že v letu 2006. Kakšno je mnenje turističnih delavcev in gostincev v zvezi s tem?

Pretnar: Vsekakor je dvojno označevanje cen po paritetnem tečaju (še preden bo menjalno razmerje dokončno potrjeno) nesmisel, ki bo brez pravih rezultatov povzročil nemalo težav.

Simsič: Dvojno označevanje cen predstavlja evropski ukrep, ki ga priporočata tako Evropska komisija kot Evropska centralna banka, zato smo ga pričakovali in se nanj pripravljali, znano

pa je, da smo se na združenju za trgovino v procesu sprejemanja zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih zelo zavzemali za to, da se z začetkom dvojnega označevanja cen kot zakonske obveznosti prične po vseh opravljenih formalno zahtevanih postopkih, torej po odločitvi Sveta EU o dokončni višini tečaja zamenjave med tolarjem in evrom. Po našem predlogu bi bila trgovcem prihranjena skrb glede zahtev po morebitnem dodatnem preračunu cen po tečaju zamenjave, ki bo znan šele po odločitvi Sveta EU (predvidoma junija 2006). Glede na to, da je naš predlog zagotavljal tudi primerljivo časovno trajanje dvojnega označevanja glede na ostale države, smo takrat menili, da bi bilo pred določitvijo dokončnega tečaja dvojno označevanje možno izvajati kot prostovoljno odločitev podjetij. Vlada RS je zavzela drugačno stališče, tako da je datum 1. marec 2006 zdaj za nas zakonsko dejstvo in skladno s tem za trgovce tudi izvajamo posvete na to temo v sodelovanju z ministrstvom za gospodarstvo in ostalimi pristojnimi institucijami, ter jih informiramo o tem ukrepu tudi preko Informacij združenja za trgovino.

Dvojno označevanje cen je verjetno povezano tudi z varstvom potrošnikov. Uvedba evra v drugih državah je skoraj povsod povzročila zaokroževanje cen navzgor in številne podražitve. Se lahko kaj takega zgodi tudi pri nas?

Pretnar: Cene za storitve se bodo dvignile, če to želimo ali ne. Nikjer namreč ne uporabljajo cen storitev, ki bi bile na cente. Pri označevanju do 1. 1. 2007 bodo cene v tolarjih zaokrožene, cene v evrih pa preračunane na dve decimalki. Po uvedbi evra bodo cene največkrat zaokrožene navzgor - najmanj na pol evra. Le upamo lahko, da ne bodo morali zaokrožiti še več, da bodo pokrili po nepotrebni nastali stroške z nesmiselnim dvojnem označevanjem cen.

Simsič: Dvojno označevanje je v prvi vrsti namenjeno potrošnikom. Ta ukrep naj bi zagotovil urejen prehod zamenjave denarne enote RS, postopno prilaganje in pripravo potrošnikov na vrednotenje cen blaga in storitev v evrih, s primerljivostjo cen pa naj bi se preprečilo tudi zvišanje inflacije zaradi uvedbe evra.

Države, kjer ni bilo večjih dvigov cen, to v določeni meri pripisujejo tudi dvojnemu označevanju cen, res pa je tudi, da je bilo v okviru Eurostata podano poročilo »Euro changeover effects«, iz katerega izhaja, da do bistvenih povečanj v povprečju ni prišlo, razen v nekaterih segmentih, kjer bo tudi v našem primeru verjetno potrebna nekoliko večja pozornost, in sicer so to storitve, bari in restavracije, frizerske storitve ipd., prav tako bo zanimivo spremljati gibanje cen proizvodov nižjih vrednosti.

Dvojno označevanje cen po paritetnem tečaju (še preden bo menjalno razmerje dokončno potrjeno) je nesmisel, ki bo brez pravih rezultatov predvsem gostincem povzročil nemalo težav

Glede trgovske dejavnosti ob sedanji zelo visoki stopnji konkurence ter bližini sosednjih trgov sicer ni pričakovati večjih dvigov cen. Kako je treba cene preračunati, je povsem jasno, vendar pa se je kljub temu treba zavedati dejstva, da se bodo s časom - podobno kot zdaj tolarje cene - tudi evrske cene prilagodile dojemanju potrošnika in da se bodo oblikovale na znanih psiholoških mejah. Po informacijah, ki jih imamo, bo gibanje cen zelo pod drobnogledom tako javnosti kot državnega statističnega urada ter nevladnih potrošniških organizacij, ki nameravajo na najbolj visoke neupravičene poraste cen, ki bodo posledica takega »zaokroževanja« cen, opozarjati tudi preko medijev.

Kakšne so ocene uvedbe evra v povezavi s prihodki? Ali bodo turistična in gostinska ter trgovska podjetja zaradi evra prodala več, manj ali enako?

Pretnar: Tu ne pričakujemo bistvenih sprememb. Aranžmaji za turiste se sklepajo že sedaj v evrih ali dolarjih. Tudi hotelske cenike, cenike kampov in zasebnih sob že nekaj let tiskajo v obeh valutah. Dnevna poraba pa je zelo konstantna in tudi v bodoče ne pričakujemo bistvenih odstopanj.

Simsič: Glede porasta prihodkov iz prodaje zaenkrat ni bilo še pripravljenih projekcij in na združenju nismo

zasledili na to temo niti vprašanj, niti povečanih pričakovanj podjetij bodisi glede povečanja ali zmanjšanja prihodkov. Upamo, da bo transparentnost cen v primerih, kjer smo cenejši od sosednjih držav imela pozitivne učinke tudi na priliv kupcev in posledično na povečanje prihodkov od prodaje.

Ali bo imela uvedba evra enak vpliv na majhna in velika podjetja s področja turizma, gostinstva in trgovine?

Pretnar: Mala podjetja imajo bolj preprost sistem označevanja cen in tudi prehod na dvojno označevanje bo cenejši kot pri tistih, ki imajo zahtevnejšo evidenco, bolj kakovostne storitve in elektronski sistem vodenja, obračunavanja in izdajanja računov. Razen stroškov prehoda in dvojnega označevanja cen, drugega vpliva in razlik ne vidimo in ne pričakujemo.

Simsič: Praviloma je za uvedbo evra ob sedanji stopnji tehnološke opremljenosti trgovine treba opraviti kar precejšnje posege v IT sisteme. Ob evropski izkušnji prehoda so ugotovili, da je bil strošek na enoto pri velikih trgovskih podjetjih manjši kot v primeru malih trgovskih podjetij. Iz tega razloga je tudi v zakonu o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih za mala trgovska podjetja predvidena ustrezna izjema, na osnovi katere je ta proces za male trgovce nekoliko lažji z vidika izvedbe. €

Večjih težav ne bo

Igor Drakulič

»Slovenska podjetja v kovinski industriji skoraj 70 odstotkov svojih prihodkov ustvarijo s pomočjo izvoza, na izvoznih trgih pa poslujejo z evri in dolarji,« razlaga Marko Mirnik, sekretar združenja za kovinsko industrijo pri GZS. Za manjša podjetja, ki delujejo le na slovenskem tržišču, bo uvedba evra seveda pomenila več prilagoditev v poslovanju, vendar v združenju pri tem ne pričakujejo večjih težav. Podjetja iz kovinske industrije imajo precej nabavnih virov že sedaj na tujih trgih, tako da tudi nabave potekajo v evrih ali dolarjih. Tudi v medsebojnih dogovarjanjih pri nabavah investicijske opreme so evri že vsakdanja praksa. »Tako zaradi uvedbe evra v kovinski industriji ne pričakujemo prevelikih težav pri poslovanju podjetij. Seveda pa bodo tudi v podjetjih kovinske industrije potrebne prilagoditve cenikov, programske opreme za fakturiranje, obračuna plač in podobno, kar bo za podjetja predstavljalo dodatne stroške,« še dodaja Mirnik.

O vplivu evra na rezultate poslovanja lesne in pohištvne panoge bi bilo mogoče govoriti, če bi bila narejena resna analiza o vplivu različne tečajne politike Banke Slovenije na razmerje dolar/sit in evro/sit. »Gre za eno od osrednjih vprašanj za koncipiranje bodočega analitičnega dela na združenju lesarstva. Problematika bodoče tečajne politike, ki je s sprejemom evra ne bomo več vodili sami, ampak osrednja Evropska banka, je vsekakor zanimiva. Vprašanje je povezano tudi s preteklo tečajno politiko, ko so bile škarje med tečajem in inflacijo v veliko škodo pretežnih izvoznikov (lesarjev) in se je panoga izčrpavala,« poudarja Bojan Pogorevc, sekretar združenja lesarstva pri GZS.

Če bi hoteli natančno izmeriti vpliv uvedbe evra na lesno industrijo in hkrati opraviti še primerjavo z drugimi panogami v Sloveniji, bi bilo treba vzpostaviti simulacijski model za ocenjevanje vplivov spremenjenih pogojev in dobljene rezultate preveriti tudi na ravni reprezentativnih podjetij. »Problematika evra je tudi visoko korelirana s konkurenčnim (trženjskim) pozicioniranjem slovenskih proizvajalcev lesne in pohištvne panoge,« opozarja Pogorevc.

Enako kot doslej

»Posebne raziskave v zvezi s tem sicer nimamo, vendar je naša industrija že desetletja tako močno vpeta v svetovno gospodarstvo, da kakšnih posebnih sprememb ne pričakujemo na nobenem področju,« meni Janko Šircelj s papirniškega združenja. V kemijskem združenju nimajo nobene analize v zvezi z uvedbo evra, realno pa je pričakovati isto kot za ostale panoge. Glede na strukturo uvoza in izvoza v kemični industriji, bo imelo močan vpliv razmerje dolar/evro, vendar bolj ali manj v enaki meri kot doslej, meni Janez Furlan, sekretar združenja kemijske industrije.

Nekaj priučevanja na poslovanje v evrih bo verjetno potrebno za manjša podjetja, ki delujejo samo na slovenskem trgu

Kar zadeva vpliv uvedbe evra na elektroindustrijo, podrobne analize z vseh vidikov še ni, vsekakor pa je problematika drugačna kot na primer v trgovini (dvojno označevanje cen), ker elektroindustrija ne prodaja v maloprodaji. Elektroindustrija je tako na nabavni kot na prodajni strani močno vpeta v mednarodno blagovno menjavo, saj gre več kot dve tretjini vse prodaje v izvoz, od tega približno 70 odstotkov na evropske trge. Res je, da elektroindustrija nabavlja tudi na trgih z dolarskimi plačili, kar pa se zaradi same uvedbe evra v Sloveniji ne bo spremenilo. Nabava in prodaja doma (posli v dobaviteljskih verigah) utegnejo prinesiti vprašanja preračunavanja oziroma zaokroževanja cen, vendar ta hip o tem še ni mogoče podrobno govoriti. Nekaj priučevanja na poslovanje v evrih

bo verjetno potrebno za manjša podjetja, ki delujejo samo na slovenskem trgu, razlaga Janez Renko, sekretar na združenju za elektroindustrijo.

Pri vseh ostalih zadevah (obračun plač, finančno-računovodsko poslovanje, ipd.) pa bo elektroindustrija soočena z enaki izzivi kot ostale industrijske panoge, ki poslujejo na ravni podjetje-podjetje, je pa to bolj vprašanje za računovodje in finančnike v podjetjih, dodaja Renko.

IT podjetja v dveh vlogah

IT podjetja pri uvedbi evra v posameznih primerih nastopajo v dveh vlogah. Prvič, kot ponudniki rešitev, ki upoštevajo/vpeljujejo evro, drugič pa kot uporabniki oziroma tisti, ki bodo morali uvedbo upoštevati pri svojem poslovanju – pri čemer so v podobnem položaju kot ostala podjetja, razlaga Matija Kariž, sekretar na združenju za informatiko in telekomunikacije. ZIT je na to temo spomladi 2005 organiziral tudi okroglo mizo na prireditvi Dnevi slovenske informatike. Pri prilagajanju oziroma uvajanju evra na področju IT je v okviru ZIT v zadnjem času aktivna sekcija slovenskih proizvajalcev programske opreme. Na osnovi konkretnih vprašanj pristojnim vladnim organom je pripravila določena priporočila za svoje člane in ponudnike poslovne programske opreme. Priporočila niso dokončna, saj nekatere odgovore še pričakujejo – vsi podzakonski akti namreč še niso sprejeti, od posameznih ustanov pa še niso pridobili ustreznih pojasnil. €

Ko bomo uvedli evro, drobiž ne bo več drobiž

Jasna Krljić Vreg

S Slavkom Cimpričem z Združenja bank Slovenije smo se pogovarjali o tehničnih pripravah na uvedbo evra, zanimalo pa nas je tudi to, kako bo nova valuta vplivala na poslovanje podjetij in obnašanje varčevalcev. Predvsem bo treba spremeniti odnos do novega »drobiža«.

Kakšne so tehnične priprave bank na uvedbo evra?

Zelo zahtevne in v polnem teku. Vsaka banka je naredila natančen načrt vseh aktivnosti, ki so povezane s tehničnimi pripravami na uvedbo evra. Z besedo tehnični namreč na eni strani razumemo informacijsko tehnologijo, na drugi pa tehnični vidik okoli same gotovine. Naš glavni nadzornik, Banka Slovenije spremlja poročila bank, postavljeni pa so tudi roki, do kdaj morajo biti aktivnosti končane, do kdaj pa preverjene. Na področju informacijske tehnologije govorimo o nekaj sto različnih programih in procesih, ki jih bo treba prilagoditi zaradi uvedbe evra. Za varčevalce so verjetno najbolj zanimivi tisti procesi, v katere so najbolj vključeni. Ti so v glavnem bančni avtomati, bančne kartice in z njimi povezani POS terminali (trgovine), internetno bančništvo in mobilne banke (prek mobilnih telefonov).

Katere aktivnosti so še "zaprte" oziroma v pripravi?

V okviru združenja so se banke dogovorile, da bodo nekatere aktivnosti usklajevale skupaj. Te se v glavnem nanašajo na področja kot so ključni datumi in dogodki, poslovni čas bank in plačilni sistemi, poslovanje bančnih avtomatov in POS terminalov, zaokroževanje in označevanje cen, distribucija gotovine, plačilni obrazci, poslovanje s čeki, itd.

Na kaj bodo morala biti podjetja pozorna pri uvedbi evra?

Ta hip sta predvsem izpostavljeni dve področji: tehnične prilagoditve na vse vrste komunikacij, ki jih ima podjetje z banko (elektronsko poslovanje) in novi obrazci plačilnega prometa.

Kaj se bo spremenilo za varčevalce?

Razen to, da se bodo namesto tolarjev med rokami vrteli in šumeli evri, ne kaj dosti. Vse poti, vsi instrumenti, vsa ponudba ostaja nespremenjena. Vse pogodbe (depozitne in kreditne) se nadaljujejo (velja načelo kontinuitete pogodb). Varčevalcem torej zaradi uvedbe evra ne bo treba tekati v banke in urejati morebitne »administrativne« zadeve. Bo pa treba čim prej vso tolarško gotovino (kovance in bankovce) izpod

žimnice prenesti v banko. Nujna bo seveda tudi miselna in razumska priprava na nove vrednosti. Euro je namreč vreden veliko več kot tolar. Zato bo še posebej nujno čim prej spremeniti odnos do kovancev - po domače drobiža - ki pa to ne bo več!

Ali nam lahko opišete, kako - če sploh - se bo spremenilo delo na "bančnih okencih"?

Prav nič posebnega. Morda bo povečan obisk v času menjave gotovine iz domačih predalov. Kot rečeno - administrativnih zadev ne načrtujemo in ne bodo potrebne. Čim prej se moramo pač »otresti« domače zaloge gotovine in se navaditi na nove vrednosti (predvsem kovancev). Verjetno pa bo veliko vprašanj v zvezi z obstoječimi pogodbami, obrestnimi merami, cenami za storitve, izpiski in podobno.

Kdaj lahko pričakujemo zgibanko, ki bo državljane informirala o vseh potrebnih novostih po uvedbi evra?

V drugem četrletju 2006. Vse je odvisno od tega, kdaj bo fiksiran tečaj tolar/evro. Zgibanko o splošnih informacijah pripravljata Urad Vlade za informiranje in Banka Slovenije, mi pa pripravljamo zgibanko s podrobnejšimi informacijami za bančni sektor. €

Dodatne informacije o evru

Bolj ko se bliža uvedba evra, vse več je vprašanj. Zbrali smo nekaj virov informacij, na katere se lahko obrnete pri iskanju odgovorov.

Na **evrofon 080 2002**, brezplačno telefonsko številko, lahko zastavljate vprašanja o uvedbi evra v Sloveniji, poteku priprav, izvajanju menjave in še o marsičem.

080 2002 je tudi številka, na katero lahko sporočate morebitne nepravilnosti, ki jih boste zasledili pri preračunavanju cen iz tolarjev v evre, pri zaokroževanju zneskov ali neupoštevanju pravil dvojnega označevanja.

Zazastavljanje vprašanj ali naročanje publikacij lahko uporabite tudi **evro-dopisnice**, ki so na voljo na poštah po Sloveniji.

Spletna stran **www.evro.si** je bogat vir informacij za vse, ki vas zanimajo poglobljene informacije o evru in pripravah na njegovo uvedbo v Sloveniji. Na njej boste našli informacije o poteku menjave, poleg tega pa tudi številne povezave na podrobnejše strani. Nekatere med njimi navajamo tudi tu:

- Banka Slovenije - <http://www.bsi.si>
- Ministrstvo za finance - <http://www.gov.si/mf/>
- Gospodarska zbornica Slovenije - <http://www.gzs.si/evro>
- Zveza potrošnikov Slovenije - <http://www.zps-zveza.si/zps.html>
- Evropska centralna banka - <http://www.ecb.int>
- Portal Evropske unije - <http://europa.eu.int>